

شناسایی راهکارهای سازگاری کشاورزان خراسان جنوبی با تغییر اقلیم برای بهره‌برداری پایدار از منابع آب بخش کشاورزی

فریبا ملایی^۱، سید محمود حسینی^۲، سید یوسف حجازی^۳ و سید احمدرضا پیش بین^۳

۱- دکتری ترویج کشاورزی، دانشکده اقتصاد و توسعه کشاورزی، دانشگاه تهران (fmollai24@gmail.com)

۲- استاد دانشکده اقتصاد و توسعه کشاورزی، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه تهران، کرج، ایران

۳- استادیار دانشکده اقتصاد و توسعه کشاورزی، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه تهران، کرج، ایران

چکیده

تغییرات اقلیم در بسیاری از نقاط جهان آثار خود را در ده اخیر بر جای گذاشته است و ایران نیز از این تغییرات وسیع در امان نبوده است. یکی از راه‌های کاهش تأثیر این پدیده، سازگاری کشاورزان با تغییرات آب و هوایی است. بر این اساس، هدف پژوهش حاضر شناسایی راهکارهای سازگاری کشاورزان استان خراسان جنوبی با تغییرات اقلیمی بود. در این مطالعه از روش آمیخته و راهبرد آمیخته اکتشافی استفاده شد. در فاز کیفی نمونه‌گیری به صورت هدفمند شروع و به روش گلوله برفی تا رسیدن به اشباع تئوریک ادامه یافت. داده‌های کیفی به روش گراند تئوری و با استفاده از انواع روش‌های کیفی جمع‌آوری شد و مؤلفه‌های استخراج شده، در بخش کمی و با استفاده از روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای با انتساب متناسب و در قالب پرسشنامه محقق ساخته کشاورزان مورد پرسش قرار گرفتند و در نرم‌افزار SPSS و LISREL تجزیه و تحلیل انجام شد. بر اساس نتایج به دست آمده، راهکارهای سازگاری در پنج عامل آموزشی-ترویجی، مدیریتی، نهادی و زیرساختی، فنی و زراعی و اقتصادی و مالی گروه‌بندی شد و اولویت اول به راهکارهای نهادی و زیرساختی اختصاص یافت. مدل ساختاری تحلیل عاملی تأییدی و مدل مفهومی مربوط به راهکارهای سازگاری کشاورزان با تغییر اقلیم نیز ترسیم شد. واژه‌های کلیدی: تغییر اقلیم، راهکارهای سازگاری، بهره‌برداری پایدار